

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1732. usque ad annum 1734

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1785

VD18 90119339

§. 13. Prætensa Religionis gravamina Ratisbonæ in comitiis ab Hungaris
Protestantibus insinuata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67683](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67683)

„vestraque omnia divini Nominis Tu- Sæc. XVIII.
 „telæ ex animo commendamus.“ A. C. 1732.

§. XIII.

*Prætensa Religionis gravamina Ra-
 tisbonæ in comitiis ab Hungaris
 Protestantibus insinuata.*

Horum Principum patrocínio auda-
 ciores facti Protestantes in Hun-
 garia & Transylvania agentes, ut ju-
 stam querulandi causam habere viderentur,
 undecim Religionis gravamina excogitarunt,
 eaque in comitiis Ratisbonensibus clam
 insinuarunt. Querebantur ergo I. in Isenacensi
 Comitatu quadraginta quatuor (*) Tempora
 eis fuisse erepta; nempe Catholici sibi in-
 juste ablata repetebant. II. Die vigesima
 quarta Maij hoc anno Voigtum Prædicantem
 Chemnitii defunctum fuisse, nec tamen adhuc
 eidem alium fuisse subrogatum, frustra id
 Viennæ petentibus Calvinistis. III. Leutschaviæ
 Fahnschmidtio & Antonio Chetrio Superintendens
 interdicitur officia Consistorialia & ordinationes.

Vid. p. 28.

D 4

IV.

(*) Quidam Lutheranus in sua demonstratione
 contra Jablonsky Epistolam Apol. ait, quod Calvinistæ
 Lutheranis bis mille Ecclesias subripuerint. Et tamen
 hi silent.

Sæc. XVIII. A. C. 1732. IV. Cassoviæ in Hungaria Superiore
 Ecclesiam ruinæ proximam restaurare
 inhibitur. V. Solam Grammaticam,
 non autem Philosophiam & Theolo-
 giam in Scholis docere, licitum esse.
 VI. Universitates externas frequentare
 Studiosis quidem severissime inhibitur
 esse, eos tamen spreto hoc interdicto,
 ad illas excurrere, sed occulte, & se
 opificum famulos esse mentiendo.
 VII. Parochos Catholicos Puerperis
 ingressum in Ecclesiam denegare, nisi
 Catholicam fidem amplecterentur.
 VIII. In matrimoniis mixtis, si Pater
 sit Religione Catholicus, utriusque
 sexus proles in eadem Religione edu-
 cari, cum tamen antea Patri filios, &
 Matri Filias in sua cuivis Religione in-
 stituendi facultas data fuisset. IX. Ad
 Catholicorum festivitates præcipue ad
 solemnem supplicationem in festo Cor-
 poris Christi opificiorum Magistros com-
 pelli. X. Pagorum Parochos nolle,
 rudium matrimoniis bene precari, nisi
 sponsa fidem Catholicam profiteretur.
 XI. Denique ad ægrotos prius vocari
 Parochum Catholicum, huncque eis
 Catholicæ Religionis motiva propo-
 nere, his demum nihil proficientibus,
 primum Prædicanti licitum esse, infir-
 mum accedere. Postquam frivolæ hæ
 Protestantium Hungarorum querelæ
 ad

Sæc. XVIII.
A. C. 1732.

ad plerumque notitiam Ratisbonæ pervenerant, earum occasione eruditæ quædam Reflexiones in Religionis gravamina identidem Ratisbonæ in comitiis apud Corpus Evangelicorum delata contra *locales Commissiones Cæsareas* a Protestantibus petitas, nomine Statuum Catholicorum in publicum prodire. In illis Author demonstrat, prætenfa ejusmodi gravamina potissimum fundari in falsa persuasione, qua Protestantes *ob nudum possessionis factum* restitutioni locum esse contendunt, & perperam *localem Commissionem* extorquere nituntur. Harum reflexionum analysin facere, operæ pretium esse videtur. Præprimis ergo Auctor commendat Imperatoris studium, quo gravamina ab Anno 1719. a Protestantibus in comitiis proposita tollere studuit: Catholici quoque, inquit Auctor, debita submissione exequi parati erant, quicquid Sacra Cæsarea Majestas pro conservanda Imperii quiete, & concordia cum A catholicis Imperii Statibus juxta pacem Westphalicam & leges fundamentales decretura esset: nec his contenti, insuper omnem, quantum in ipsis erat, operam promptissime contulerunt, ut æquissima Cæsaris consilia eo facilius citiusque in usum deducerentur; cum enim eadem Majestas

Sæc. XVIII, per *Commissionis*, ut vocant, decretum
 A. C. 1732. Anno 1720. die 12. Aprilis hæc gra-
 vamina per Imperii deputatos discuti,
 & juxta Imperii leges tolli præcepit,
 Status Catholici hunc tractandi
 modum eo lubentius acceptarunt, quo
 firmius ipse a Religionis pace originem
 suam repetat, & jam Anno 1704. ab
 Augustanæ Confessionis Statibus ceu
 utilior fuerat deprædicatus, & in toto
 Romano Imperio unanimiter receptus:
 Cum autem Protestantes e contrario,
 quia hoc remedio amplam gravamina
 accumulandi, & per ea suam sectam
 ampliandi viam sibi vix non interclu-
 sam credebant, illud unionis medium
 rejicerent: Status autem Catholici,
 ut sinceram seriamque suam concor-
 diæ restituendæ voluntatem testatam
 redderent, illis cessere, permittentes,
 ut hoc negotium Ratisbonæ inter ut-
 riusque Religionis Oratores pertracta-
 retur. Sperabant igitur Catholici, ut
 hac via omnes ejusmodi lites eo cer-
 tius terminandæ essent, quo salubrius
 Cæsarea Majestas die 14. Novembris
 eodem anno decreto ad plures Catho-
 licos Imperii Principes dato præcepe-
 rat, ut omnes novitates contra pacem
 Badensem investæ ad pristinum statum
 revocarentur. Attamen brevi patuit,
 A Catholicis nullatenus concordiam cum
 Catho-

Catholicis cordi fuisse, sed duntaxat ^{Sæc. XVIII.}
 præfatum Cæsaris decretum interpre- ^{A. C. 1732.}
 tatione ipsis admodum propitia, &
 Catholicis summopere noxia eludere
 voluisse; ejus enim ope *restitutionem ad
 nudum factum possessionis* extorquebant,
 nullo facto discrimine inter ea, quæ
 vel solido jure vel per nefas acta, proin
 vel tollenda, vel approbanda essent.
 Ex adverso Status Catholici recto tra-
 mite incedentes, sibimetipsis viam ad
 juridicam, & amicabilem composi-
 tionem straverint, dum Protestantium,
 ut appellant, *votum commune* die de-
 cima quarta Martii 1721. editum die
 30. Maij, refellentes, luculenter distin-
 xere inter casus, in quibus præfatum
 nudum factum possessionis, & in eo
 fundata restitutionis postulatio locum
 habere valeat, vel non. Hanc tamen
 declarationem A catholicis ratam habere
 detrectarint, ac in alio *voto* suo die
 duodecima Septembris declararint, se
 cum Catholicis hac super re non actu-
 ros, nisi prius *indistincte* omnia grava-
 mina fuissent sublata, & Status Reli-
 gionis tempore Pacis Badensis in Imperio
 existens restauratus. Ast adversus tam
 iniquam ac captiosam petitionem Sta-
 tus Catholici die tertia Octobris recla-
 marunt, ac rei decisionem æquissimo
 Cæsaris judicio reliquerunt. Nec eos
 sua

Sæc. XVIII.
A. C. 1732.

sua fefellit fiducia; quippe Carolus VI. die vigesima Martii anno hujus sæculi vigesimo secundo ad Catholicos Status rescripsit, *sibi firmum, fixumque esse, Protestantibus quidem nulla habita Religionis ratione jus dicere, nolle tamen permittere, ut hi aut scilicet suce socii vel minimum contra clarum pactorum publicorum, pacis conclusorum, aliarumque fundamentalium legum, & observationum tenorem per artificiose detortas ejusmodi expositiones, (uti hucusque ferme in consuetudinem deduxissent) ablandiantur, aut minis extorqueant.* Ut vero Cæsarea Majestas immotam hanc voluntatem suam luculentius testaretur, præfata ejus mandata pro restitutione ad Statum pacis Badensis die septima Decembris anno hujus sæculi vigesimo secundo sub termino duorum Mensium ad omnes etiam immediatos utriusque Religionis Imperii Status extendit, præcepitque, ut per Cæsareos Commissarios in locis, ubi querelæ fuerunt motæ, nulla mora in causæ merita inquiratur, & desuper, quod æquum & justum est, auctoritate Cæsarea decernatur. His mandatis promptissime obtemperarunt Catholici, spe freti, quod eo modo, quem Imperator die 30. Maij Anno 1721. rescripsit, pariter Protestantes junctis viribus ad promovendam restitutionem præ-

præfatam concursuri, & facta iniqua a justis segregaturi essent; ad quod sane opportunissimum fuisset remedium in Imperii Conventu Anno 1723. propositum, & die nona Septembris sæpius insinuatam, scilicet amicabilem super dicta restitutione tractandi modus, quem ipsimet Protestantes in suo *conferentiali* concluso die decima quarta Augusti quodammodo approbasse videbantur.

Præter omnem tamen expectationem tam in præfatam conclusum animadversiones, quam alia scripta publica, & novissime literæ ad Cæsarem Ratisbona die nona Julii anno hujus sæculi vigesimo sexto datæ & vigesima quarta ejusdem Mensis a Saxonizæ Legato dictatæ prodierunt, quibus patuit, Protestantes denuo a commendato hoc tractandi modo resilire, & non modo Cæsareo - localem Commissionem extorquere, sed & restitutioni *juxta nudum factum possessionis* ad Statum pacis Badensis insistere. Tum vero Catholicis illuserunt, perinde ac si nil aliud pro se suisque peterent, quam illud, quod pacis tractatibus, publicisque pactis consonum esset, proin statutorum limites non transgressuri, minus vero ejusmodi fundamentales Imperii leges

Sæc. XVIII.
A. C. 1732.

Sæc. XVIII.
A. C. 1732.

leges pro suo arbitrio vel commodo interpretaturi forent.

Hoc supposito haud comprehendere potest, quo jure, qua fronte a Cæsare, qui tamen æquissimus ac supremus Judex, necnon Imperii legum Custos atque Executor est, præfatam restitutionem juxta nudum factum possessionis petere, & Cæsareo locales Commissarios tanquam ad hanc restitutionem perutiles decerni, exigere possint, nisi prius quocumque demum modo vel quacumque via prius discutiatur, quænam ex propositis gravaminum factis contritus & æquum fuerint, proinde restitutioni obnoxia sint? Certe Catholicis imputandum non erit, ut sine exceptione, & absque casuum distinctione exiguas illas exercitii sui reliquias ipsis ceterisque omnibus liberis ac immediatis Imperii Statibus relictas, & multo sanguine & ære coemptas ac in pace Westphalica stabilitas uno ictu sibi abscindi permittant, aut, quæ in suis ditionibus pleno jure & summa æquitate subinde decrevere, ac etiamnum salvo etiam P. W. Paragrapho XXXI. decernendi jure potiuntur, immutare, vel immutatum relinquere cogantur.

Enimvero immediate post pacem Westphalicam, ubi primordialis restitutio

tutio tam ex capite Amnestiæ, quam ex capite gravaminum decernebatur, necesse erat, respicere ad nudum factum possessionis in annis vel 18. vel vigesimo quarto tunc habitæ, abstrahendo, an quis tum jure vel injuria possederit: Nihilominus tamen ipsa separatio casuum liquidorum a non liquidis jam tum in Norimbergensi executionis recessu §. 3. 4. & 5. pro necessaria habebatur, quo magis ergo necessaria erit eadem separatio in gravaminibus nunc exortis, ac in petita restitutione, cum potissimam partem hæc restitutio talia respiciat objecta, quæ quoad quæstionem primum dilucidanda sunt, & ad pacis Religiosæ & Westphalicæ statuta *de futuris mutationibus* spectant, proin præ ceteris *decidi*, necesse est, quænam respectu talium mutationum pro licito, vel illicito, & tunc pro cassando vel non cassando habenda sint? id vero nullatenus Commissariis localibus, quos A Catholicis petunt, competat juxta Pacem Westphalicam; in qua de iis Art. V. §. 51. statutum est, *ut Commissarii Deputati nihil definiant, sed referant*, & aliunde ex praxi Imperii & præcipue Cæsarea Capitulatione constet, quænam ad obtinendas Commissiones & mandata *vel inhibitoria, vel restitutiva* prævie

Sæc. XVIII.
A. C. 1732.

Sæc. XVIII. prævie in Impetrantibus requirantur:
 A. C. 1732. ac insuper in P. W. Art. V. §. 50. clavis
 verbis statuatur: *Ut si quid dubii inci-*
dat, aut ex causis pacem Religiosam, aut
hanc transactionem tangentibus resultet,
de eo IN COMITIIS VEL ALIIS IMPERII
CONVENTIBUS inter utriusque Religionis
proceres non nisi amicabili ratione tran-
sigatur.

Præterea inter Restitutionem ad
 factum possessionis sub utroque anno
 normali, necnon inter decisionem gra-
 vaminum & querelarum de futuro, di-
 scrimen esse attendendum, prout patet
 ex Art. XVI. §. 1. usque ad 6. & Art.
 XVII. §. 5. 6. & 7. ubi hæc habentur:
læsus lædentem imprimis dehortetur a via
facti, causa ipsa vel amicabili composi-
tioni vel juris decisioni submissa . . . Si
controversia hoc modo intra tres annos non
finiatur, tenentur pacis Consortes armis
injuriam repellere, A PASSO MONITI, quod
nec amicitia nec juris via locum invenerit
. . . si quid controversiæ sive jam exor-
tum sit, SIVE POST HAC inciderit, unus-
quisque jure experiatur . . . Inde au-
tem illatum est, quod quæ Judicis sen-
tentia fuerint definita, sine discrimine sta-
tuum, executioni mandentur, prout leges
Imperii de exequendis sententiis constituunt,
nempe non statim & promiscue ad exe-
cutioem procedatur, sed prius ami-
 cabilis

Sæc. XVIII.
A. C. 1732.

cabilis vel judicialis caussarum disceptatio fiat, cui etiam consonat novissimus Imperii recessus, in quo specialiter sancitum fuit. I. In casibus illiquidis integrum esse partibus, an vel per se vel per suos Procuratores hinc inde porrectis documentis & scripturis coram Deputatis experiri velint. II. Prius probandum esse, quod adfint necessaria requisita restitutionis, & quod *casus* Instrumento pacis, executionis edicto, arctiori modo exequendi, Norimbergensi recessui, aut in casibus per pacis instrumentum non mutatis, paci Religiosæ proin ad punctum restitutionis commensuratus sit. III. In casibus dubiis, vel iis, qui primum ex instrumento pacis interpretationem capiunt, præ ceteris tentandam esse amicabilem transactionem. Et sane, quomodo petitione Executionis Commissarii in causa procedere poterunt, nisi prius edoceantur, quid proprie *pro facto exequibili vel non exequibili* habendum sit, vel quænam exceptiones fieri vel non fieri possent? præcipue cum in præfata primordiali restitutione duntaxat illæ, quæ *instrumento pacis adversantur*, rejiciantur, illæ vero, quas Catholici in sua declaratione die 30. Maij 1721. & in aliis eorum literis ad Cæsarem datis exposuere, in præfato instrumento

Hist. Eccles. Tom. LXXIV. E om-

Sæc. XVIII. omnino fundentur. Nec objiciendum
 A. C. 1732. Catholicis, quod ipsimet die decima
 sexta Julii Anno 1699. Ryswicensem
 pacem juxta executionis media in In-
 strumento P. W. & in arctiori modo ex-
 quendi præscripta adimpleri petierint,
 in ea enim caussa restitutiones, quæ
 vi pacis exigebantur, erant nonnullæ
 facta liquida: Status autem Protestan-
 tes ipsimet sæpissime in suis libellis fa-
 tentur, quod facta ab eis proposita
 potissimum dubia sint, & propterea
 nequidem ipsi pro Actoribus haberi ve-
 lint; proin cuilibet Statui Catholicæ
 gravissimum foret, si ad nudas ejus-
 modi querelas in suis ditionibus Com-
 missiones tolerare, subditos suos, qui
 nec querelas moverunt, nec querentium
 ansam præbuere, contra se ultro con-
 citare, & sexcentis haud promeritis
 molestiis, inconvenientiis, ne dicam
 publicæ prostitutioni sese exponere cog-
 erentur, quin si vel calumnia vel in-
 nocentia elucescat, condignam satis
 factionem vel injuriæ reparationem
 antea sperare potuerint, minus verò
 de expensis, & damno sibi satis cau-
 tum fuerit. Denique non minus Ca-
 tholici, quam Protestantes accusari
 possent, velle se ejusmodi lites pro-
 prolixâ scripta hinc inde porrecta pro-
 telare, & quamvis Catholici iteratim
 Pro-

Protestantium criminationes pacis & concordiae studio, specialiter refellere nolint, nihilominus frivola, nova, Religiosae & Westphalicæ paci, aliisque pactis publicis & fundamentalibus Imperii legibus recte opposita principia in omnibus & per omnia confutare, & sese illis opponere tenerentur, reservatis sibi juribus suis, & implorato Cæsareæ Majestatis suæ patrocínio: Deo enim & propria conscientia testibus profiterentur, quod nec in Religionis nec in aliis causis quicquam aliud petant, nisi quod vi ejusmodi legum sibi debetur, proin in præsentibus Religionis gravaminibus, annuente Cæsarea sua Majestate, Protestantibus Constatibus suis liberam electionem relinquunt, an Anno 1721. plenis in comitiis inchoatam gravaminum discussionem juxta modum in allegato Instrumento Pacis, & novissimo Imperii recessu præscriptam prosequi, vel totum hoc negotium Imperiali Deputationi plena agendi facultate instructæ, & ex utriusque Religionis Proceribus compositæ ac specialiter ad hoc destinatæ relinquere velint, ut hoc vel illo modo præcipue Casus liciti ab illicitis separentur, & circa dubios transactio fiat, ac demum contra facta illicita ad restitutionem *ad nudum factum possessionis* (uti Protestantes

Sæc. XVIII.
A. C. 1732.

Sæc. XVIII. petunt) per Commissiones locales sum-
 A. C. 1732. ptibus gravantium tam pro nunc quam
 pro futuro procedatur &c.

§. XIV.

*Confirmatio Catechumenorum a Pa-
 penheimensibus Lutheranis re-
 cens inuenta.*

Duorum jam sæculorum ætatem at-
 tulerat nova Lutheri secta, utpotè
 cujus confessio a primis ejus Apostoli-
 fabricata, Augustæ Cæsarea auctori-
 tate Anno 1530. publice in mundo com-
 parere permissa est: cum autem diver-
 opinantium æstus, & humani ingenii
 angustix haud permetterent, ut intra
 tam breve tempus omnia excogitari
 ac præscribi possent, quæ de Romanæ
 a qua sese separarunt, Ecclesiæ Sacri-
 aut retinenda, aut immutanda vel pe-
 nitus eliminanda censerent, hinc acci-
 dit, ut hujus sectæ embrio non nisi
 sensim per gradus cum ætate adolesce-
 ret, aliis & aliis subinde Magistris pro-
 re nata & temporis opportunitate ali-
 qua dementibus, alia addentibus. In-
 ter hæc merito recensenda venit Lu-
 theranorum confirmatio, cujus nomi-
 nisi obscurum vestigium Misniæ Anno
 1539. deprehendebatur; posterioribus
 vero temporibus vix in tribus aut qua-
 tuor